

apotheken van reclamepapier wordt gemaakt. De nijverheid is er zelfs toe gekomen, op zulk papier aanbevelingen te drukken van bepaalde middelen tegen bepaalde ziekten, hetgeen op de grens der kwakzalverij staat. De apothekers maken van het luttele voordeel van gratis pakpapier gebruik, zonder te bedenken, dat wat met groote letters op den omslag van een geneesmiddel gedrukt staat, voor den naam van het middel kan worden aangezien, hetgeen niet alleen tot grappige, maar ook reeds tot noodlottige vergissingen aanleiding heeft gegeven. Wegens de geringe neiging hunnerzijds om hierin verandering te brengen heeft de „Aerzte-Ausschuss” van Groot-Berlijn besloten, de hulp van het Polizei-praesidium tegen het misbruik in te roepen (*Munch. med. Wochenschr.*).

TANDARTSEN EN ZIEKENFONDSEN. — Door de afdeeling Noord-Holland der Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunst is, na gehouden referendum, het volgende bindend besluit aangenomen:

„De leden der afdeeling Noord-Holland der Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunst verklaren, dat zij aan ziekenfondsen slechts zullen samenwerken met leden der Maatschappij, en

dat zij dit slechts dan zullen doen, wanneer de medische organisaties zich schriftelijk verbinden alleen dan hun medewerking aan ziekenfondsen te zullen verleenen, wanneer de daaraan verbonden tandartsen lid zijn der Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunst”.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

COLLECTIEVE CONTRACTEN MET ZIEKENFONDSEN.

Gaarne zou ik aan het hoofdbestuur eenige vragen stellen.

Herhaaldelijk wordt bij de verdediging van de houding der Maatschappij opgemerkt, dat de mogelijkheid van overleg met organisaties en ziekenfondsen door de collectieve contracten wordt opengelaten. Wanneer wij nu afzien van tijdelijke dispensaties en van den tijd, dat er nog geen ziektewet is, en dus de bindende besluiten alleen voor nieuw op te richten ziekenfondsen gelden, dan zijn er slechts twee mogelijkheden: of de collectieve contracten mogen dingen bevatten, die in strijd zijn met de bindende besluiten (in het bijzonder „de bestuurseisch”), of dit mag niet. Uit de toelichtingen kreeg ik den indruk, dat het niet mag (weer afgezien van dispensaties, enz.).

Mijn eerste vraag is nu: Is deze indruk juist? Mijn tweede is: Indien zij juist is, in hoever kan men dan de geboden gelegenheid tot het sluiten van collectieve contracten „overleg” noemen, waar dit dan toch volledige onderwerping aan de eischen der Maatschappij beteekent.

Amsterdam, 8 Mei 1914.

F. WIBAUT.

De gewichtige vragen, door den heer WIBAUT gesteld, zullen door het hoofdbestuur in de algemeene vergadering aan de orde worden gesteld.

Namens de Centrale Commissie voor de Beroepsbelangen:

A. SCHUCKINK KOOL, *Secretaris.*

HEDENDAAGSCH MIRAKELGELOOF.

Het proces, zeer vermoedelijk van *physischen aard*, dat, na prikkeling van het netvlies, in den nervus opticus plaats vindt en naar het chiasma wordt voortgeleid, heeft *geen dikte* (tenzij men de dikte der zenuw als diktegrens zou beschouwen), *geen reuk*, *geen*

gewicht en is *ontastbaar*, bestaat dus niet als voorwerp, maar is toch „iets” dat zich afspeelt binnen de zenuw. Ook hebben wij tot heden nog geen enkel middel waarmee wij het bestaan van dat „iets”, dat in die zenuw plaats grijpt, kunnen aanschouwen. Nu is het hier de vraag of prof. VAN RIJNBERK datgene, hetwelk in die zenuw geschiedt, tot het begrip „verschijnselen” wil gerangschikt zien, ja dan neen. Zoo niet, dan zou volgens zijn definitie van „geest” ook het zich voortgeleidend proces in de oogzenuw daartoe moeten worden gerekend; zoo ja. dan valt m. i. zijn definitie van geest in duigen.

's-Gravenhage, 16 Mei 1914.

W. POOLMAN.

Dat zich over een geprikkelde zenuw een (physische? chemische? waarom niet: physiologische?) toestandsverandering voortplant (de z.g. „Erregung”), kunnen wij wel degelijk aanschouwelijk maken, bijv. door den electricen actiestroom van de zenuw af te takken en te meten. Door deze zelfde methode kan men ook aantoonen, dat in de hersenen „Erregungen” afloopen. Maar wie die actiestroom van den galvanometer afleest, kan noch daaruit, noch uit eenig ander objectief gegeven, afleiden, dat de „Erregung” in het eene geval *zonder*, in het andere, *met* bewustzijn gepaard ging. Dat de hersenen functioneeren, dat is te zeggen dat zich daar physische, chemische, physicochemische, kortom physiologische processen afspelen . . . dat kunnen wij met talrijke (electriche, chemische enz.) methoden aanschouwelijk maken, even goed als wij dat voor nier of lever kunnen. Maar dan komen wij nooit verder, dan dat wij met objectieve middelen, objectieve veranderingen bestudeeren. Gesteld collega POOLMAN plant de elektroden van zijn galvanometer op iemands hersenschors. en hij ziet een uitslag van de snaar, dan moet hij zeggen: daar is actie, daar is „Erregung”, daar is stoffelijke verandering. Maar of er ook in het bewustzijn iets bij plaats vindt, dat kan noch hij noch iemand ter wereld met zekerheid weten, dan het subject zelf dat daar als proefpersoon dient.

Daarom behoort dat, wat in de geprikkelde zenuw plaats vindt, tot de objectieve verschijnselen; en behoort, dat wat in het bewustzijn plaats vindt, daar niet toe.

Amsterdam, 17 Mei 1914.

G. VAN RIJNBERK.

VRIJE SPECIALISTENKEUZE.

Nu de ziekte wet aanstaande is, zou het van het grootste belang zijn, dat het vraagstuk inzake de poliklinieken was opgelost en eveneens dat de regeling wat betreft de specialistische hulp was afgebakend. Dat een ziekenfondslid het recht krijgt dien specialist te kiezen, dien hij wenscht en dit geen bezwaar voor het fonds oplevert, is billijk. Iets anders echter is de vraag door dr. D. A. DE GROOT in het vorig nummer aangeroerd, of namelijk de fondsleden het recht zullen hebben zelf te beoordeelen, of zij een specialist willen raadplegen. Met een beroep op de *privaatpraktijk*, waar geen regelen getroffen kunnen worden, maar alleen met wenschelijkheden is te rekenen, meent hij met cijfers te kunnen aantoonen, dat den fondsleden vrijheid dient gelaten. Nu meen ik, dat uit het feit, dat slechts 10 pCt. der patiënten op verzoek van den huisarts een specialist raadpleegden, in de verste verte niet kan worden afgeleid, dat de overige 90 pCt. bepaald specialische hulp noodig hadden. In een ziekenfonds toch, waar alles op zuinig beheer aankomt, is het niet overbodig een rem aan te leggen, om te voorkomen, dat het actief in een passief overgaat, al zijn ons door de C. O. van de toekomstige ziekenfondsen ook gouden bergen voorspeld. Er zullen personen moeten zijn, die uitmaken, of er specialistische hulp noodig is, en over deze personen beschikken de ziekenfondsen in hun huisartsen. De veeleischendheid der